

DIPUTACIÓ DE
VALÈNCIA

Protecció de Dades i Seguretat de la Informació

Quaderns DivalData

Quaderns dirigits a delegats,
responsables i especialistes en protecció
de dades personals

Quadern nº 11 | Maig 2021

APLICACIONES MÒBILS I PROTECCIÓ DE DADES

Í N D E X

APLICACIONS MÒBILS I PROTECCIÓ DE DADES

	Pàgina
Introducció	2
Acostament a les previsions en el disseny de les apps	3
Polítiques de privacitat de les aplicacions mòbils	5
Punts d'atenció segons el propòsit de l'app.	7
Material complementari i notícies	10

Vos convidem a traslladar-nos les temàtiques que resulten de vostre interès per als pròxims butlletins informatius. Aquestes peticions hauran de dirigir-se a:

Diputació de València

Dpt. de Protecció de Dades i Seguretat de la Informació

Pl. de Manises, 4 46003 València

email: dpdssi@dival.es

SUSCRIPCIONS

Si desitges subscriure's al nostre Butlletí informatiu accedeix al següent

[enllaç](#)

***“LA TRANSPARÈNCIA EN EL
TRACTAMENT DE DADES PERSONALS
PER PART DE LES APPS PER A
DISPOSITIUS MÒBILS ÉS UN ASPECTE
CAPITAL PER AL COMPLIMENT LA
NORMATIVA DE PROTECCIÓ DE DADES,
ÉS A DIR, PER A LA PROTECCIÓ DELS
DRETS I LLIBERTATS”***

INTRODUCCIÓ

Les aplicacions mòbils que potencien els serveis prestats per les administracions públiques són una realitat cada vegada més present, la qual cosa ha merescut l'harmonització europea de legislació sectorial, podent destacar la Directiva (UE) 2016/2102, del Parlament Europeu i del Consell, de 26 d'octubre de 2016, sobre l'accessibilitat dels llocs web i aplicacions per a dispositius mòbils dels organismes del sector públic, transposada al nostre ordenament mitjançant el Reial decret 1112/2018, de 7 de setembre.

Depenent de la finalitat per a la qual s'haja creat l'aplicació, es pot arribar a fomentar un nou canal per al ciutadà, agilitar tràmits des del telèfon, solucionar alguna problemàtica social amb el sistema de notificacions vinculat a l'app. Tot això és més significatiu encara si atenem estudis que reflecteixen que un 87% dels ciutadans espanyols utilitzen un telèfon intel·ligent; en altres termes, quasi 36 milions d'usuaris es connecten a Internet mitjançant el seu telèfon mòbil i la tendència està a l'alça.

De manera molt particular per la situació provocada per la pandèmia del COVID-19, les aplicacions mòbils estan servint per a usos tan necessaris com un radar de contagis, el control d'aforaments, etc.

Ja d'abans, la transparència en el tractament de dades personals per part de les apps per a dispositius mòbils és un aspecte capital per al compliment la normativa de protecció de dades, és a dir, per a la protecció dels drets i llibertats dels ciutadans. Hui dia, pels usos arran de la situació sociosanitària, s'han posat encara més de manifest els riscos propis del seu desenvolupament per a la privacitat i seguretat de la informació dels usuaris. En aquest sentit, la Comissió Europea va aprovar ja a l'abril de 2020 unes orientacions sobre les aplicacions mòbils de suport a la lluita contra la pandèmia de covid-19 referent a la protecció de dades.

En el present quadern, analitzarem els aspectes bàsics a conèixer sobre la fase de disseny de solucions d'aquest tipus i els pressupostos de protecció de dades necessàries per a un adequat compliment normatiu.

***“UN DELS PROPÒSITS EN EL DISSENY DE
LES APPS ÉS QUE S'ADAPTEN ALS
DESTINATARIS ALS QUALS ES DIRIGEIX,
FACILITANT ALS USUARIS LA SEUA
COMPREENSIÓ I MANEIG”.***

ACOSTAMENT A LES PREVISIONS EN EL DISSENY DE LES APPS

DISSENY I PERTINÈNCIA

EL primer propòsit seria descriure de manera explícita i objectiva el públic al qual es dirigeix, els objectius i finalitat amb la qual s'ha desenvolupat, de manera que l'usuari puga valorar l'interés de l'app.

És important permetre que les aplicacions puguen ser usades, en la mesura que siga possible, per totes les persones, sense necessitats d'adaptacions o dissenys especials.

El disseny de l'app ha de seguir les pautes adequades perquè el seu ús siga eficient, efectiu, complet, precís, àgil i satisfactori.

Realitzant proves i detectant problemes a corregir és la manera de millorar l'experiència d'usuari des de la fase de disseny per a minimitzar la possibilitat d'errors.

QUALITAT I GESTIÓ DE RISCOS

Un dels propòsits en el disseny de les apps és que s'adapten als destinataris als quals es dirigeix, facilitant als usuaris la seua comprensió i maneig. És convenient que ja des del disseny l'app estiga orientada a principis i valors ètics.

A més del deure legal d'informació, en termes reputacionals és important cuidar d'identificar als autors de l'aplicació i responsables del seu contingut, tot a fi d'afavorir la credibilitat de la solució oferida.

Igual que en altres projectes, no serà funcional si els continguts de l'app no estan actius i actualitzats.

Quant a la gestió de riscos, el disseny suposa identificar els potencials per a conèixer, prioritzar i previndre'ls emprant metodologies contrastades com a matrius o mapes de risc. Una vegada això, també cal posar en marxa les actuacions oportunes per a evitar la repetició d'esdeveniments adversos dels quals es té coneixement, a través de l'anàlisi dels mateixos i les mesures correctores.

***“ÉS IMPORTANT LA INFORMACIÓ QUE
S'OFEREIX A L'USUARI SOBRE LES
MESURES I TÈCNIQUES DE PROTECCIÓ
QUE OFEREIX EL DESENVOLUPAMENT
PER A GARANTIR LA PRIVACITAT I
CONFIDENCIALITAT”.***

PRESTACIÓ DE SERVEIS

Un dels punts a valorar és evitar un consum excessiu de dades per part de l'app, minimitzant-lo en la mesura que siga possible i advertint a l'usuari en cas de realitzar un alt consum d'aquest.

Des del punt de vista de l'usuari, però també en interès dels desenvolupadors, és propi que les apps proporcionen una via de contacte per a la resolució d'incidències, problemes, consultes o suggeriments sobre continguts. En qualsevol cas, la transparència en la provisió de la situació és potenciabile amb el grau d'informació tècnica que s'ofereix sobre la solució.

En cas de contindre publicitat, donar a conèixer a l'usuari els mecanismes que posseeix l'app sobre aquest tema i oferir solucions que no afecten el seu ús.

CONFIDENCIALITAT I PRIVACITAT

El marc del compliment normatiu per a la protecció de dades l'abordarem en l'apartat següent. Com veurem, és important la informació que s'ofereix a l'usuari sobre les mesures i tècniques de protecció que ofereix el desenvolupament per a garantir la privacitat i confidencialitat.

A cavall entre la privacitat i la seguretat de la informació, recordar el necessari control de l'accés a dades alienes a l'app. En el mateix sentit, els desenvolupadors han de previndre la pèrdua o difusió d'informació de l'usuari deguda a l'existència de vulnerabilitats o infecció per virus, troians o qualsevol altre agent maliciós a través de l'aplicació. Així mateix, evitar els riscos associats a una altra mena de violacions de seguretat com la intercepció de dades emmagatzemades, especialment si són sensibles.

CICLE CONTINU

El desenvolupament de les apps és potser dels exemples més clars de la importància d'un acostament cíclic: planificar, fer, verificar i actuar.

Aquestes aplicacions, amb les seues actualitzacions, seran també objecte d'auditories periòdiques.

“UNA APLICACIÓ MÒBIL HA DE COMPTAR AMB UNA POLÍTICA PRÒPIA I EXPOSADA ENTRE ELS SEUS CONTINGUTS, PERQUÈ L'USUARI PUGA CONSULTAR-LA ABANS D'INSTAL·LAR-LA O EN QUALSEVOL MOMENT DURANT EL SEU ÚS”.

POLÍTIQUES DE PRIVACITAT D'APLICACIONS MÒBILS

L'obligació d'informar les persones interessades sobre les circumstàncies relatives al tractament de les seues dades recau sobre el responsable del tractament. Aquest deure d'informació es compleix proporcionant un text legal, la Política de Privacitat. Una aplicació mòbil ha de comptar amb una política pròpia i exposada entre els seus continguts, perquè l'usuari puga consultar-la abans d'instal·lar-la o en qualsevol moment durant el seu ús. Aquesta política ha d'evitar, per exemple, descriure un conjunt d'aplicacions o altres serveis de l'organització i/o la pàgina web de la Corporació.

L'accés a la política de privacitat ha de poder fer-se de manera senzilla des de l'aplicació, i requerir de l'usuari un nombre d'interaccions reduït, si pot ser a un màxim de dos clics.

Com el llenguatge en el qual es descriuen les polítiques de privacitat ha de ser adequat per a l'usuari objectiu de l'aplicació, cal recordar les previsions pròpies de la cooficialitat de llengües.

Donades les funcionalitats específiques d'una app, això és important també per a recaptar el consentiment informat dels usuaris.

1. IDENTIFICACIÓ DEL RESPONSABLE

Correspon proporcionar totes les dades identificatives de la Corporació, ja que el responsable de tractament ha d'identificar-se clarament en la política de privacitat..

2. FINALITAT DEL TRACTAMENT

La informació sobre el tractament ha de ser completa i consistent tant a la botiga d'aplicacions (per exemple, Google Play o App Store), en el seu cas, com en la pròpia aplicació.

Dins d'una mateixa app solen haver-hi concórrer una pluralitat de finalitats de tractament que cal enumerar, podent diferenciar-les entre principal i les altres.

***“QUANT A LA REVOCACIÓ DEL
CONSENTIMENT, ÉS CONVENIENT QUE
LES APPS COMPTEN AMB UN ENTORN
D'USUARI REGISTRAT QUE PERMETA
ADMINISTRAR AMB FACILITAT ELS
PERMISOS CONCEDITS”.***

3. TERMINI DE CONSERVACIÓ

Generalment, sol establir-se que les dades seran conservades mentre no quede revocat el consentiment o exercits els drets de supressió o oposició al tractament.

4. LEGITIMACIÓ

El consentiment (art. 6.1.a del RGPD) és una legitimació bàsica, però al mateix temps solen donar-se unes altres que cal precisar l'execució d'un contracte en el qual l'interessat és part (art. 6.1.b del RGPD) o el compliment d'una obligació legal establida aplicable al responsable del tractament (art. 6.1.c del RGPD).

5. DESTINATARIS

A més dels supòsits necessaris per a e desenvolupe, control i/o compliment de les finalitats expressades,

o altres casos específics en els quals prèviament s'informarà l'usuari, entre els supòsits legalment previstos podem trobar, segons el cas, cessions entre ajuntaments i la Diputació de les quals caldrà informar, de la mateixa manera que sobre les transferències internacionals de dades.

6. DRETS DELS USUARIS

L'interessat de les dades personals, en tot cas podrà exercitar els drets que li assisteixen, d'acord amb el RGPD, i que són:

- Dret a sol·licitar l'accés a les dades personals relatives a l'interessat;
- Dret a sol·licitar la seua rectificació o supressió;
- Dret a sol·licitar la limitació del seu tractament;
- Dret a oposar-se al tractament;
- Dret a la portabilitat de les dades.

Per a això haurà d'indicar-se la manera en la qual dirigir-se a l'administració per a l'exercici de drets (adreça postal, correu electrònic, registres, seu electrònica, etc.). Quant a la revocació del consentiment, és convenient que les apps compten amb un entorn d'usuari registrat que permeta administrar amb facilitat els permisos concedits.

***“S'HA DE TINDRE MOLT EN COMPTE EL
PÚBLIC AL QUAL VA DIRIGIDA
L'APLICACIÓ PER A ELABORAR LES
CLÀUSULES INFORMATIVES DE LA
POLÍTICA DE PRIVACITAT”.***

7. TRACTAMENTS.

Finalment, però no menys important, és oferir una relació detallada sobre cadascun dels tractaments que seran realitzats a partir de l'aplicació: quines dades es recullen i per a què.

Són exemples d'ells com ara el registre d'usuaris, historials que es guarden, formularis de contacte, accés a geolocalització, micròfon, càmera, trucades o emmagatzematge del dispositiu mòbil, etc.

En el mateix sentit, cal incloure informació concreta relativa a la lògica aplicada en l'elaboració de perfils i presa de decisions automatitzades, o un enllaç per a consultar aquesta informació, com la utilitzada per a personalitzar notificacions.

En el cas que a l'app hi haja enllaços a perfils en xarxes socials, és convenient que la política de privacitat informe sobre l'activitat del responsable de tractament en les xarxes i recomane consultar les polítiques de privacitat d'aquestes, facilitant el seu accés.

PUNTS D'ATENCIÓ SEGONS EL PROPÒSIT DE L'APP

Actualment, podem diferenciar dos tipus d'aplicacions recurrents entre les administracions públiques:

- Aplicacions generals: educatives i d'activitat física, benestar i salut;
- Aplicacions arran del COVID-19, especialment les centrades en l'accés a espais públics.

PLANTEJAMENT GENERAL

La informació a l'usuari ha de proporcionar-se amb un llenguatge clar i senzill, de manera concisa, transparent, intel·ligible, de fàcil accés i adaptada a l'interessat o usuari potencial de l'aplicació. És per això, que s'ha de tindre molt en compte el públic al qual va dirigida l'aplicació per a elaborar les clàusules informatives de la política de privacitat.

Com ja hem comentat, en la política de privacitat de l'app ha de proporcionar-se a l'usuari tota la informació sobre

***“LA POLÍTICA DE PRIVACITAT DE L'APP
HA DE PROPORCIONAR-SE A L'USUARI
TOTA LA INFORMACIÓ SOBRE EL
TRACTAMENT DE LES DADES PERSONALS
QUE PRETÉN REALITZAR, INFORMACIÓ
PRECISA SOBRE QUINES DADES I
TRACTAMENTS SÓN NECESSARIS PER AL
FUNCIONAMENT BÀSIC DE L'APLICACIÓ,
QUINS SÓN OPCIONALS, I TOTA LA
INFORMACIÓ ADDICIONAL RELLEVANT
DEL TRACTAMENT QUE ES REALITZARÀ
AMB LES DADES”.***

el tractament de les dades personals que pretén realitzar, informació precisa sobre quines dades i tractaments són necessaris per al funcionament bàsic de l'aplicació, quins són opcionals, i tota la informació addicional rellevant del tractament que es realitzarà amb les dades. A més, en la política de privacitat, s'haurien d'indicar els permisos que pot sol·licitar l'aplicació (directament o a través de biblioteques de tercers) per a l'accés a dades i recursos, per a quins tractaments i finalitat se sol·liciten aqueixos permisos i amb quina extensió (lectura, escriptura...). Per exemple, ha d'informar si l'aplicació tractarà les dades únicament quan s'està executant per acció de l'usuari en primer pla o necessita accedir també quan s'executa en segon pla. També s'ha de facilitar a l'usuari informació relativa a la forma en la qual pot gestionar els permisos atorgats a l'aplicació de manera que puga decidir en tot moment si decideix atorgar o revocar aquests permisos, o en quines condicions els atorga.

Quan la legitimació per al tractament de les dades personals a través de l'app siga el consentiment, aquest consentiment ha de sol·licitar-se de manera granular, és a dir, de manera selectiva i independent per als diferents tractaments i finalitats. La instal·lació i utilització de l'app no pot estar condicionada a l'obtenció d'un consentiment per a un tractament no necessari per a proporcionar el servei definit en aquesta.

Cal assenyalar que els responsables de tractament que encarreguen el desenvolupament, posada en producció i/o explotació d'aplicacions a tercers parts amb accés a dades personals, han d'assegurar-se de complir els requisits establits en el RGPD per a cadascuna de les parts.

En qualsevol cas, s'han de tindre en compte amb especial consideració les següents pràctiques:

- Proporcionar granularitat en la gestió de permisos d'accés a recursos protegits del sistema d'acord amb el que s'estableix en la política de privacitat. Un exemple, indica l'AEPD, és limitar els permisos d'accés a un recurs, com podria ser la carpeta d'imatges en lloc d'atorgar un permís genèric d'accés a l'emmagatzematge del dispositiu.

***“ELS RESPONSABLES DE TRACTAMENT
QUE ENCARREGUEN EL
DESENVOLUPAMENT, POSADA EN
PRODUCCIÓ I/O EXPLOTACIÓ
D'APLICACIONS A TERCERES PARTS AMB
ACCÉS A DADES PERSONALS, HAN
D'ASSEGURAR-SE DE COMPLIR ELS
REQUISITS ESTABLITS EN EL *RGPD PER
A CADASCUNA DE LES PARTS”.***

- Respectar les preferències de l'usuari quant a privacitat.
- Evitar l'accés a identificadors globals únics al costat de l'identificador de publicitat del dispositiu, per a no deixar sense efecte preferències de l'usuari.
- No difondre dades personals cap a serveis d'analítica i publicitat fins que l'usuari haja pogut fer algun ús o ajust.
- Comprovar que no hi ha difusió de dades personals sense coneixement del responsable de tractament.
- Evitar la cessió de dades personals cap a destinataris no especificats o informats en la política de privacitat.
- Evitar transferències internacionals de dades no declarades en la política de privacitat.
- Utilitzar mètodes avançats per al xifratge de les comunicacions suposa una garantia addicional per a la privacitat dels usuaris a considerar segons les característiques del tractament de dades.

ESPECIFICIDADES DE LES APPS COVID

L'AEPD ha desenvolupat unes recomanacions específiques per al desplegament d'aplicacions mòbils en l'accés a espais.

Important assenyalar que en aquests casos no s'hauran de tractar categories especials de dades, en particular dades de salut, més enllà de, en el seu cas, els estrictament necessaris per a gestionar els espais reservats a persones amb discapacitat.

La conservació de les dades recaptades, en aquest cas, no hauria de ser més enllà del mínim necessari per a complir amb la finalitat que es persegueix, passant a eliminar-se, excepte les dades que siga necessaris conservar per obligació legal.

L'ús d'aquesta mena d'apps hauria de ser voluntari i la seua generalització a menors de 14 anys no pot ser sinó amb el consentiment dels seus pares o tutors.

MATERIAL COMPLEMENTARI

- 'Recomanacions per al desplegament d'aplicacions mòbils en l'accés a espais públics' (AEPD). Consulta en [aquest enllaç](#).
- Comunicació de la Comissió Europea: 'Orientacions sobre les aplicacions mòbils de suport a la lluita contra la pandèmia de COVID-19 referent a la protecció de dades'. Consulta en [aquest enllaç](#).
- 'El deure d'informar i altres mesures de responsabilitat proactiva en apps per a dispositius mòbils' (AEPD). Consulta en [aquest enllaç](#).
- 'Anàlisi dels fluxos d'informació en Android. Eines per al compliment de la responsabilitat proactiva' (AEPD). Consulta en [aquest enllaç](#).

NOTÍCIES

- **Metrovalencia ofereix des de la seua app informació sobre el nivell d'ocupació dels seus trens.**

Ferrocarrils de la Generalitat Valenciana (FGV) ofereix informació en temps real des de la seua app oficial sobre el grau d'ocupació dels trens en circulació, al seu pas per les estacions de metro.

Les persones usuàries interessades poden accedir a aquesta informació des de l'aplicació en l'apartat d'estacions. En fer clic en cadascuna de les estacions de la xarxa de metro podran veure el nivell d'ocupació dels pròxims trens, així com el temps d'espera que resta per a la seua arribada.

Consulta més detalls en [aquest enllaç](#).

- **L'Ajuntament de Vitòria ha llançat dues noves aplicacions mòbils que permeten realitzar tràmits o consultes.**

Una d'elles serveix per a reservar instal·lacions municipals com a pistes esportives o sales de centres cívics des de qualsevol dispositiu (mòbil, tauleta, smartTV i ordinador).

L'altra, està associada al servei municipal i ofereix informació sobre la ubicació d'instal·lacions, punts verds, zones OTA o sobre les línies de transport públic.

Consulta més detalls en [aquest enllaç](#).

- **En Els Cancajos (La Palma) una app millorarà la seguretat i l'experiència de banyistes**

El condicionament físic de la platja se suma a la millora de la comunicació de les condicions de bany després de la presentació fa setmanes del gestor intel·ligent, SafeBeach. Mitjançant aquesta aplicació, el socorrista posa a la disposició dels banyistes en temps real tota la informació necessària abans fins i tot de prendre la decisió d'anar a la platja.

A través de l'app, així com de la web es podrà conèixer el control d'aforament de la platja si hi haguera algun tipus de restricció, incidències recents, estat de desinfecció de zones comunes per COVID o aspectes generals com el color de la bandera, la temperatura de l'aigua, l'estat de la mar o la presència de meduses.

Consulta més detalls en [aquest enllaç](#).